

Základná umelecká škola Štefánikova 20, 071 01 Michalovce

Školský vzdelávací program pre 1. ročník druhej časti prvého stupňa základného štúdia
nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie – ISCED 2 B

Predmet: Hudobná náuka

Názov predmetu	Hudobná náuka
Ročník	Prvý
Časový rozsah výučby	1,5 hod. týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2B – nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovacia jazyk	slovenský
Spracoval	Anetta Vargová
Koordinátor ŠkVP	PaedDr. Alena Hersteková
Schválené	21.júna 2013

2.Charakteristika vyučovacieho predmetu

Výučba a spôsob práce v prvom ročníku 2. časti I. stupňa základného štúdia na hodinách hudobnej náuky nadväzuje na model, podľa ktorého sa vyučovalo v predchádzajúcich štyroch ročníkoch. Vo vyšších ročníkoch sa vo všeobecnosti začínajú zreteľnejšie vyhraňovať záujmy žiakov, čím prichádza k postupnej špecializácii, ktorá sa spája s rozličnou intenzitou práce na hodinách. Túto skutočnosť by mal učiteľ zohľadňovať aj pri prípravách na vyučovanie a žiakom, ktorí sa pripravujú na konzervatórium vytvoriť náročnejší učebný plán. Prvoradou úlohou učiteľa je využívať zdravú ctižiadosť žiakov, zároveň podporovať ich snahu o vlastnú sebarealizáciu spojenú s využitím vedomostí aj z iných predmetov.

Na hodinách hudobnej náuky sú zastúpené perцепčné činnosti, interpretačné činnosti a hudobno-teoretické poznatky. Všetky tieto činnosti sú spracované v časovo-tematických plánoch pre daný ročník. Úlohou hudobnej náuky je rozšíriť záujem o hudbu aj využívaním IKT, (ktorá je nápomocná napr. pri tréňovaní sluchovej analýzy) bez ktorej v dnešnej dobe je žiaka ťažšie zaujať a primäť k spolupráci na hodinách. Dôležitú úlohu pri vyučovaní zohráva aj návšteva koncertu, kde žiak má možnosť bližšie sa zoznámiť s hudobnými nástrojmi symfonického orchestra a hudobné dielo žiak vníma emocionálnejšie.

Perцепčné a tvorivé činnosti:

- **Tematické okruhy** – I. Ľudský hlas a jeho uplatnenie v tvorbe skladateľov.
II. Gregoriánsky chorál, Renesancia, Barok, Klasicizmus.
III. Impresionizmus v hudbe.
IV. Vývoj populárnej hudby.
V. Rozšírenie sluchovej orientácie v časopriestore hudby (interval, akord, stupnica, dynamika, agogika, frázovanie).
VI. Hudobno-dramatický projekt alebo referát na vybranú tému.

- **Hudobno – náukové pojmy:**

I. Kvintakordy a ich obraty: durový, molový zväčšený, zmenšený,

II. Terminológia podľa obsahového štandardu (pieseň, opera, opereta, muzikál, melodráma, pieseň bez slov, šansón, populárne piesne súčasnosti, gregoriánsky chorál, homofónia, polyfónia, a capella, kantáta, oratórium, omša).

Učivo pre 1. ročník druhej časti I. stupňa nižšieho sekundárneho vzdelávania je podrobne rozpracované v časovo-tematickom pláne na každý mesiac. Pri vyučovaní predmetu hudobná náuka je forma organizácie práce kolektívna (1,5 hod. týždenne).

Vyučovacie hodiny hudobnej náuky prebiehajú v určených triedach, ktoré sú kvalitne vybavené: školskou tabuľou s notovými osnovami, CD - prehrávačmi, PC s prepojením na internet, hud. nástrojmi, Orffovým inštrumentárom, xylofónmi. Všetky tieto pomôcky skvalitňujú prácu našich učiteľov a hodiny hudobnej náuky sú pre žiakov zaujímavé.

3.Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania

- rozvíjať kladný vzťah k hudbe,
- rozvíjať schopnosť vnímať a prežívať hudbu,
- rozvíjať inštrumentálnu tvorivú aktivitu,
- budovať schopnosť porozumieť hudobnému dielu,
- naučiť orientovať sa v hudobnej literatúre,
- poukázať na možnosť prepojenia IKT s hudobným umením,
- spolupracovať na projektoch s inými odbormi – výchovné koncerty,
- pokúsiť sa vybudovať celoživotnú potrebu vzdelávať sa.
- obohacovať citový a myšlienkový svet, vzťah k človeku a spoločnosti.

Všeobecný cieľ vyučovacieho predmetu

- nadviazať na vedomosti z predchádzajúcich ročníkov,
- prebudiť väčší záujem o ľudovú pieseň,
- zamerať sa na intonáciu pomocou oporných piesní v molových stupniciach,
- zdokonaľiť určovanie metra v skladbách,
- poukázať na využitie T5 a jeho obratov v jednoduchej melódii,
- oboznámiť žiakov s hudbou od Gregoriánskeho chorálu až po vývoj populárnej hudby,
- podnecovať záujem o hudbu rôznych hudobných štýlov,
- podporiť vyjadrenie vlastného názoru na konkrétne hudobné dielo,
- prispieť k harmonickému rozvoju osobnosti.

Špecifické ciele vyučovacieho predmetu pre 1. ročník nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania

Vzdelávanie v piatom ročníku smeruje k tomu, aby žiaci dokázali:

Kognitívne ciele:

- poznať noty od A2 až po c5,
- preukázať pohotovosť pri zápise a čítaní nôt,
- poznať všetky dur a mol stupnice (špecifikovať rozdiel medzi har. a mel. stupnicou),
- rozlíšiť sluchovou analýzou T5 a jeho obraty,
- vysvetliť princíp tvorenia ZV.5 a ZM.5, ďalej T5, S5 a D5,
- definovať pojem transpozícia,
- poznať enharmonickú zámenu tónov,
- rozpoznať všetky intervaly v rámci oktávy,
- vypracovať referát z tematického celku podľa vlastného výberu,
- preukázať pohotovosť pri využívaní oporných piesní v intonácii,
- určovať metrum v skladbách,
- opísať hudobné obdobia,
- orientovať sa v terminológii podľa obsahového štandardu.

Psychomotorické ciele:

- interpretovať ľudové piesne,
- tvoriť viachlas - vokálna polyfónia,
- zahrať na xylofóne stupnice a jednoduché ľud. piesne,
- napísať rytmický diktát v osminových taktoch,
- zvládnuť zapísať intonačný diktát,
- aplikovať transpozíciu,
- správne zaradiť hud. ukážku do obdobia,
- rozlišovať dynamiku, tempo a agogiku interpretovaných a počúvaných skladieb,
- vypracovať referát z tematického celku podľa vlastného výberu žiaka.

Afektívne ciele:

- vyjadriť vlastnými slovami charakter hudobnej ukážky,
- verbalizovať zážitok z hudby,
- rozlíšiť hudobný štýl,
- vnímať krásu hudby, emotívne ju precítiť a mať radosť z vlastnej interpretácie,
- verbalizovať zážitok z hudby.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie pre nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie

Jednoznačný model pre výchovné a vzdelávacie stratégie v ktoromkoľvek predmete a pre jednotlivé kľúčové spôsobilosti platné pre všetky odbory nie je možné vytvoriť, nakoľko je potrebné prihliadať na intelekt každého žiaka.

Žiak 3. ročníka nižšieho sekundárneho vzdelávania má mať osvojené tieto kľúčové kompetencie:

1. sociálno-komunikačné spôsobilosti - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vyjadrovať sa súvisle prostredníctvom verbálnej i neverbálnej komunikácie, výstižne a kultivovane primerane veku;
- dokázať určitý čas sústredene pracovať na hodinách individuálne, ale aj v skupinkách, náležite reagovať na zmeny;
- používať ústretovú komunikáciu – mimiku i gestikuláciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s inými ľuďmi;
- adekvátne reagovať, vyjadrovať svoj názor.

2. spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- používať v každodenných situáciách modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (projekty, vystúpenia, koncerty, výstavy);
- tvorivými úlohami žiakovi rozvíjať logiku a logické postupy, jeho fantáziu;
- rozvíjať si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov.

3. spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- integrovať IKT do vyučovania v ZUŠ - samostatne a efektívne vyhľadávať a využívať učebné a informatívne zdroje z internetu.

4. spôsobilosť učiť sa učiť sa - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- získať schopnosť samostatne učiť sa;
- systematicky sa pripravovať na hodiny hudobnej náuky;
- zlepšovať svoju aktivitu a uvedomelosť.

5. spôsobilosť riešiť problémy – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o vzniknutom probléme;
- vedieť vyjadriť a sformulovať problém;
- hľadať informácie, navrhovať riešenia – vlastné;
- učiť sa byť empatický, ale aj asertívny.

6. osobné, sociálne a občianske spôsobilosti - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- uvedomovať si svoje potreby, práva a povinnosti v škole i mimo nej;
- uvedomovať si svoje silné a slabé stránky;
- podieľať sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v skupine a dobrých medziľudských vzťahov.

7. spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie;
- dokázať pomenovať druhy umenia;
- rešpektovať vkus iných ľudí a zároveň vyjadriť svoj názor i vkus;
- správať sa kultúrne, kultivovane;
- uvedomovať si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote;
- poznať a vážiť si naše kultúrno-historické tradície a dedičstvo.

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY	<ul style="list-style-type: none"> - motivačné - expozičné - demonštračné - fixačné - diagnostické - aplikačné 	<ul style="list-style-type: none"> - opakovanie nôt A2 až po c5 - postupné zvládnutie všetkých dur. a mol. stupníc - využitie enh. zámeny, - melod. ozdoby, - tvorba T5 a jeho obratov - harmonizácia T,S,D - tvorba zv5 a zm5 - transpozícia v dur, mol 	<ul style="list-style-type: none"> - skupinová práca na vyuč. hodine - využitie učebných pomôcok - názorná demonštrácia učiteľom - spoločná riešenie úloh s učiteľom - opakovanie, fixácia učebnej látky - aplikácia poznatkov v nástrojovej hre domáca príprava
PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - motivačné - expozičné - demonštračné - mimovoľného učenia - imitácia - fixačné - diagnostické - aplikačné - motivačné 	<ul style="list-style-type: none"> - ľudský hlas a jeho uplatnenie v tvorbe skladateľov. -Gregoriánsky chorál, Renesancia, Barok, Klasicizmus, -Impresionizmus v hudbe, - vývoj populárnej hudby -rozšírenie sluchovej orientácie v časopriestore hudby (interval, akordy, stupnice, dynamika, agogika, frázovanie), - hudobno-dramatický projekt alebo referát na vybranú tému. 	<ul style="list-style-type: none"> - názorná demonštrácia učiteľom, použitie didaktických pomôcok - motivačná rozprávanie o danom preberanom hud. štýle - využitie PC, videofilmu zo života skladateľa - skupinová práca na vyuč. hodine - využitie učebných pomôcok - názorná demonštrácia učiteľom - spoločná riešenie úloh s učiteľom - opakovanie, fixácia učebnej látky - aplikácia poznatkov

6.Učebné zdroje pre 1. ročník nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania:

Na podporu a aktiváciu učiva vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne vyučovacie prostriedky	Ďalšie zdroje
HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY	V. Slujková, R Fisla: <i>Hudobná náuka pre 5.ročník základných umeleckých škôl</i> E. Čunderlíková: <i>Od zážitku k poznaniu a tvorivosti</i>	-CD, DVD -PC	- učebnica - školská tabuľa - hudobné nástroje	-internet, -školská knižnica
PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI	B. Turza, V. Sujková, R. Fisla: <i>Metodická príručka na vyučovanie hudobnej náuky v 5.ročníku základnej umeleckej školy</i> M. Cavendish: <i>Velikáni hudby</i> K. Kuliková: <i>Dejiny hudby a umenia pre školu a prax 4 CD</i> R. Ainsley: <i>Encyklopédia vážnej hudby</i> O. Angeli: <i>Prvé stretnutie s hudbou</i> V. Holzknacht a V. Poš: <i>Kniha o hudbě</i>	- CD, DVD, PC	- učebnica - doplnková literatúra - školská tabuľa - xylofón	-internet
Ľudová pieseň	V. Tátoš: <i>A teraz túto – výber zo zbierok</i>	- CD, PC	- učebnica - zbierka ľudových piesní	-internet
Hudobné ukážky	archív školy	- CD, PC	- Orffov inštrumentár - školská tabuľa - hud. nástroje - učebnica	- internet

Výchovno-vzdelávací proces je možné doplniť aj inou vhodnou doplnkovou literatúrou v súlade s platnými učebnými osnovami a zdrojmi z internetu.

7.Obsah vzdelávania pre 1. ročník nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania v predmete hudobná náuka

Tematický celok	Kompetencie Obsahové štandardy	Výkonové štandardy	Kritéria hodnotenia	Metódy a prostriedky hodnotenia
	Učiť žiaka:	Žiak vie:	Žiak vedel:	
HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY	<ul style="list-style-type: none"> - využiť dané poznatky v nástrojovej hre -poznať všetky dur a mol stupnice -tvoriť T5 a jeho obraty zároveň T,S a D -transponovať v dur a mol - aplikovať dané vedomosti v nástrojovej hre 	<ul style="list-style-type: none"> - určiť a zároveň zapísať noty vo všetkých oktávach -vymenovať poradie stupníc, ich delenie, správne zapísať -vedieť v danej stupnici tvoriť T5 a obraty, T,S a D -pretransponovať jednoduchú pieseň 	<ul style="list-style-type: none"> - pohotovo určiť a správne zapísať noty, čítať v notovom zápise - správne poradie stupníc, ich delenie, zapísať, interpretovať na xylofóne -tvoriť T5, jeho obraty, rovnako aj T,S a D -správne pretransponovať danú pieseň do tóniny 	<ul style="list-style-type: none"> - motivačná - expozičná - demonštračná - fixačná - diagnostická - aplikačná - pochvala, povzbudenie, motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov v triede
PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> -rozoznať jednotlivé hudobné štýly -poznať skladateľov a ich diela -základné hudobné formy každého obdobia -aplikovať poznatky o jednotlivých obdobiach pri nástrojovej hre -poznať hudobnú reč daného obdobia a jeho výrazové prostriedky 	<ul style="list-style-type: none"> -uplatniť vedomosti z prebraných štýlových období -opísať život a dielo skladateľa -správne zadeliť vznik hudobných foriem do jednotlivých období -aplikovať poznatky o jednotlivých obdobiach pri nástrojovej hre -poznať hudobnú reč daného obdobia a jeho výrazové prostriedky 	<ul style="list-style-type: none"> - správne opísať vznik hudobného obdobia -opísať život a dielo skladateľa -zadeliť hudobné formy do správneho obdobia -aplikovať poznatky o jednotlivých obdobiach pri nástrojovej hre -poznať hudobnú reč daného obdobia a jeho výrazové prostriedky 	<ul style="list-style-type: none"> - motivačná - demonštračná - expozičná - samostatná práca na prezentácii - pochvala, povzbudenie, kritika - autoevalvácia

	<p>-poznať diela daných skladateľov</p> <p>-rozoznať pomocou sluchovej analýzy dané hudobné formy</p>	<p>-správne priradiť hudobné dielo k danému skladateľovi</p> <p>-správne určiť hudobnú formu a zároveň zadeliť do obdobia jej vzniku</p>	<p>-správne zaradiť hudobné diela ku skladateľom</p> <p>-určiť hudobnú formu a obdobie jej vzniku</p>	
--	---	--	---	--